

Swaranjali Music School

स्वरांजली संगीत शाला

www.swaranjalimusicsschool.com

Syllabus for practical Vocal and Theory Exams
Akhil Bharatiya Gandharva Mahavidyalaya Mandal, Mumbai
Registration Number: 1444 / 1946 – 47, F 150
Established in 1931

Class 1: Prarambhik (1st exam) Syllabus

Students are expected to be familiar with notes and beats and use them while performing during recitals. Practice should be done with Taanpura and Tablaa.

Theory:

Description of Raagas in this class (Thaat, notes, time, vaadi, saunvaadi, aaroha - avaroha).

Taal: Keharwa, Dadraa, Teentaal : Use hands to show beats of taal.

Practical:

a. Knowledge of notes:

Basic notes, sing separate and in group, recognize notes. Learn Alankaars

1. Sa, Re, Ga, Ma, Pa, Dha, Ni, Sa
2. SaReGa, ReGaMa, GaMaPa,....., SaNiDha, NiDhaPa, DhaPaMa
3. SaReGaMa, ReGaMaPa....., SaNiDhaPa, NiDhaPaMa
4. SaReSaReGa, ReGaReGaMa....., SaNiSaNiDha, NiDhaNiDhaPa
5. SaGa, ReMa, GaPa, MaDha....., SaDha, NiPa, DhaMa
6. Sa, SaReSaS, SaReGaReSa....., Sa,SaNiSa, SaNiDhaNiSa

b. Knowledge of Raagas:

1. From following Ragas, sing Aaroha, Avaroha, Pakad (main part) and sing one full bandish each in tune and in beat. Recognize Raag from cluster of notes.

Durgaa, Kaafee, Khamaaj, Bheempalaasee, Baageshree, Bhoopaalee, Desh

2. Recognize Raag from straight cluster of notes

Exam Format – Class 1: Prarambhik: Total points: 50

This is an oral exam.

10 minutes for each student. Each student's exam is separate from others. From each row, questions will be asked about different raag, so whole curriculum is covered. Use of Harmonium only for support (Sa, Pa / Ma). While singing full Raag of choice, Harmonium accompaniment is allowed.

Exam: Oral

Item	Points
Sing notes Sa – Pa – Sa 	4
Student will select and sing one Raag in full (aarooha, avaroha, main part (Pakad), bandish)	8
Examiner will select one raag and student will sing Aarooha, Avaroha, Pakad, Bandish	8
Recognize a Raag by listening to Aarooha Avaroha (1 Raag)	4
Sing Aarooha Avaroha of one Raag	6
Recognize notes (Such as : SaRe, MaGa, DhaNi OR SaReGa, MaPaDha, SaNiDha)	6
Information about one Taal and Beats of another Taal	4
Tell : full information about one Raag	6
Tell: Vaadi Saunvaadi of one Raag	2
Tell: Time of one Raag and Vikrut swar (Soft, Sharp notes) and/or Varjya swar (Omitted notes) of the same raag	2
Total Points	50

प्रारंभिक

गायन - वादन (स्वरवाद्य)

पूर्णांक : 50 न्यूनतम 18

क्रियात्मक : 40 शास्त्र (मौखिक) : 10

सूचना : इस परीक्षा में स्वर और ताल से परिचित होना तथा उसका क्रियात्मक संगीत में साधारण प्रयोग करना विद्यार्थी से अपेक्षित है। इस परीक्षा के लिए शास्त्रीय ज्ञान की जाँच क्रियात्मक के समय मौखिक रूप में की जायेगी।

शास्त्र :

पाठ्यक्रम के रागों का वर्णन (ठाठ, स्वर, समय, वादी, संवादी, आरोह-अवरोह) ताल: कहरवा, दादरा, तथा त्रिताल का ज्ञान। हाथ से ताली देकर बोलने का अभ्यास। सोलह मात्राओं के समान आठ मात्राओं का त्रिताल (मध्यलय) भी प्रमाणित है।

क्रियात्मक :

अ) स्वरज्ञान : शुद्ध स्वर, अलग - अलग तथा सरल समुदाय में गाना - बजाना तथा पहचानना। निम्नलिखित स्वर अलंकारों से प्रारंभिक परिचय।

अलंकार :-

- १) सारेगमपधनीसा
- २) सारेग, रेगम, गमप....., सांनीध, नीधप, धपम
- ३) सारेगम, रेगमप, गमपध....., सांनीधप, नीधपम
- ४) सारेसारेग, रेगरेगम,....., सांनीसांनीध, नीध, नीधप
- ५) साग, रेम, गप, मध....., सांध, नीप, धम
- ६) सा, सारेसा, सारेगरेसा....., सा. सांनीसां, सांनीधनीसां

आ) रागज्ञान : निम्नलिखित रागोंमें एक-एक बंदिश या गत स्वरतालबद्ध गाना/ बजाना।

दुर्गा, काफी, खमाज, भीमपलासी, बागेश्री, भूपाली, देस
इन सभी रागों के आरोह अवरोह और पकड़ गाना-बजाना तथा सरल स्वर समुदाय से राग पहचानना।

अंकपत्रिका :

इस परीक्षा के लिए हर एक विद्यार्थी के लिए 10 मिनट का समय निर्धारित किया गया है। हर एक छात्र की परीक्षा अलग-अलग लेना आवश्यक है। प्रश्न पूछते समय हर एक कॉलम में अलग अलग रागों पर प्रश्न पूछना चाहिये जिस से पूरा पाठ्यक्रम जांचा जा सकता है। हार्मोनियम का उपयोग केवल आधार स्वर (षड्ज-पंचम/मध्यम) के लिए होगा। प्रथम राग गाते समय संगत करने की अनुमति होगी।

स्वर लगाना (सा. प. सां.) तथा एक अलंकार : 4 अंक।

पूछे गए रागोंमें से किसी एक राग में आरोह - अवरोह के साथ बंदिश : 8 अंक।

अन्य एक राग का आरोह-अवरोह तथा बंदिश : 8 अंक।

आरोह-अवरोह सुनकर राग पहचानना (1 राग) : 4 अंक।

एक राग का आरोह अवरोह गाना : 6 अंक।

स्वर पहचानना : सारे, मग, धनि इस प्रकार अथवा सारेग, मपध, सानिध, इस प्रकार : 6 अंक।

किसी एक ताल की जानकारी तथा दूसरे ताल का ठेका : 4 अंक।

शास्त्र (मौखिक) एक राग की संपूर्ण जानकारी : 6 अंक।

एक राग का वादी संवादी 2 अंक, एक राग का समय और विकृत/वर्ज्यस्वर 2 अंक : 4 अंक।

कुल : 50 अंक।

प्रारंभिक अलंकार Prarambhik Alankaar

1 सा रे ग म प ध नी सा सा नी ध प म ग रे सा
Sa Re Ga Ma Pa Dha Ni Sa Sa Ni Dha Pa Ma Ga Re Sa

2 सा रे ग , रे ग म , ग म प , म प ध , प ध नी , ध नी सा ,
Sa Re Ga , Re Ga Ma , Ga Ma Pa , Ma Pa Dha , Pa Dha Ni , Dha Ni Sa ,

सा नी ध , नी ध प , ध प म , प म ग , म ग रे , ग रे सा
Sa Ni Dha , Ni Dha Pa , Dha Pa Ma , Pa Ma Ga , Ma Ga Re , Ga Re Sa

3 सा रे ग म , रे ग म प , ग म प ध , म प ध नी , प ध नी सा ,
Sa Re Ga Ma , Re Ga Ma Pa , Ga Ma Pa Dha , Ma Pa Dha Ni , Pa Dha Ni Sa ,

सा नी ध प , नी ध प म , ध प म ग , प म ग रे , म ग रे सा
Sa Ni Dha Pa , Ni Dha Pa Ma , Dha Pa Ma Ga , Pa Ma Ga Re , Ma Ga Re Sa

4 सा रे सा रे ग , रे ग रे ग म , ग म ग म प , म प म प ध , प ध प ध नी , ध नी ध नी सा
Sa Re Sa Re Ga , Re Ga Re Ga Ma , Ga Ma Ga Ma Pa , Ma Pa Ma Pa Dha , Pa Dha Pa Dha Ni , Dha Ni Dha Ni Sa

सा नी सा नी ध , नी ध नी ध प , ध प ध प म , प म प म ग , म ग म ग रे , ग रे ग रे सा
Sa Ni Sa Ni Dha , Ni Dha Ni Dha Pa , Dha Pa Dha Pa Ma , Pa Ma Pa Ma Ga , Ma Ga Ma Ga Re , Ga Re Ga Re Sa

5 सा ग , रे म , ग प , म ध , प नी , ध सा , सा ध , नी प , ध म , प ग , म रे , ग सा
Sa Ga , Re Ma , Ga Pa , Ma Dha , Pa Ni , Dha Sa , Sa Dha , Ni Pa , Dha Ma , Pa Ga , Ma Re , Ga Sa

6 सा सा रे सा , सा रे ग रे सा , सा रे ग म ग रे सा , सा रे ग म प म ग रे सा ,
Sa Sa Re Sa , Sa Re Ga Re Sa , Sa Re Ga Ma Ga Re Sa , Sa Re Ga Ma Pa Ma Ga Re Sa ,

सा रे ग म प ध प म ग रे सा , सा रे ग म प ध नी ध प म ग रे सा ,
Sa Re Ga Ma Pa Dha Pa Ma Ga Re Sa , Sa Re Ga Ma Pa Dha Ni Dha Pa Ma Ga Re Sa ,

सा रे ग म प ध नी सा नी ध प म ग रे सा ,
Sa Re Ga Ma Pa Dha Ni Sa Ni Dha Pa Ma Ga Re Sa ,

7 सा नी सा , सा नी ध नी सा , सा नी ध प ध नी सा , सा नी ध प म प ध नी सा ,
Sa Ni Sa , Sa Ni Dha Ni Sa , Sa Ni Dha Pa Dha Ni Sa , Sa Ni Dha Pa Ma Pa Dha Ni Sa ,

सा नी ध प म ग म प ध नी सा , सा नी ध प म ग रे ग म प ध नी सा ,
Sa Ni Dha Pa Ma Ga Ma Pa Dha Ni Sa , Sa Ni Dha Pa Ma Ga Re Ga Ma Pa Dha Ni Sa ,

सा नी ध प म ग रे सा रे ग म प ध नी सा
Sa Ni Dha Pa Ma Ga Re Sa Re Ga Ma Pa Dha Ni Sa

Class 1: Prarambhik Exam: Information about seven Raagas (Plus Raag Kalyaan)

Raag: Durga

Thaat: Bilaaval

Vaadi: Dhaivat (Dha) Samvaadi: Rishabh (Re)
Ga and Ni are omitted, All other notes are pure
Type: Odav Odav , Time: Second hour of night

Aaroha	Sa	Re	Ma	Pa	Sa	Dha	Sa
Avaroha	Sa	Dha	Ma	Re	Dha	Sa	
Main part (Pakad)	Ma	Pa	Dha	Re	Dha	Sa	

Raag : Kaafee

Thaat : Kaafee

Ga and Ni are soft All other notes are pure
Type: Sampurna Sampurna
Vaadi: Pancham (Pa) Samvaadi: Shadja (Sa)
Time: Midnight

Aaroha	Sa	Re	Ga	Ma	Pa	Dha	Ni	Sa
Avaroha	Sa	Ni	Dha	Pa	Ma	Ga	Re	Sa
Main part (Pakad)	Pa	Ma	Ga	Re	Re	Ga	Ma	Pa

Raag : Khamaaj

Thaat : Khamaaj

Both Nishads are used, Re is omitted in Aaroha,
All other notes are pure, Type: Shaadav Sampurna,
Vaadi: Gandhaar (Ga) Samvaadi: Nishaad (Ni)
Time: Evening or night,

Aaroha	Sa	Ga	Ma	Pa	Dha	Ni	Sa	
Avaroha	Sa	Ni	Dha	Pa	Ma	Ga	Re	Sa
Main part	Ga	Ma	Pa	Dha	Ni	Dha	Pa	Dha

Raag : Bheempalaasi

Thaat: Kaafee, Ga and Ni are soft, All other notes are pure,
Re and Dha are omitted in Aaroha, Type: Odav Sampurna,
Vaadi: Madhyam (Ma) Samvaadi: Shadja (Sa),
Time: Evening

Aaroha	Ni	Sa	Ga	Ma	Pa	Ni	Sa	
Avaroha	Sa	Ni	Dha	Pa	Ma	Ga	Re	Sa
Main part (Pakad)	Sa	Ma	Ga	Pa	Ga	Ma	Ga	Re

Raag Baageshree

Thaat: Kaafee

Ga, Ni soft, Pancham (Pa) omitted in Aaroha,
Type : Shaadav Sampurna
Vaadee: Madhyam (Ma), Samvaadee: Shadja (Sa)
Time: Night

Aaroha	Ni	Sa	Ga	Ma	Dha	Ni	Sa	
Avaroha	Sa	Ni	Dha	Ma	Pa	Dha	Ma	Ga
Main part (Pakad)	Dha	Ni	Sa	Ma	Ga	Re	Ma	Ga

Raag : Bhoopaalee

Thaat : Kalyaan

Ma and Ni are omitted, All other notes are pure
Type: Odav Odav,
Vaadi: Gandhar (Ga) Saunvaadi: Dhaivat (Dha)
Time: First prahar of night

Aaroha	Sa	Re	Ga	Pa	Dha	Sa
Avaroha	Sa	Dha	Pa	Ga	Re	Dha
Main part	Ga	Re	Pa	Ga	Re	Dha

Raag : Des

Thaat: Khamaaj, This raag uses both Nishads
(Shuddha Nishad is used in aaroha and komal nishad is
used in Avaroha), Omit Ga, Dha in Aaroha,
Type: Odav Sampurna , Vaadi: **Pa** Samvaadi: **Re**
Time : Second Prahar of the night,

Aaroha	Sa	Re	Ma	Pa	Ni	Sa
Avaroha	Sa	Ni	Dha	Pa	Dha	Ma
Main Part	Ni	Dha	Pa	Dha	Ma	Ga

Raga : Kalyaan (Yaman)

Thaat : Kalyaan,
Madhyam Teevra (Sharp), Rest of the notes are
'Shuddha' or pure, Type: Sampurna,
Vaadi: Gandhaar Samvaadi: Nishaad
Time: 1st 'Prahar*' of night

Aaroha	Ni	Re	Ga	Ma	Dha	Ni	Sa
Avaroha	Sa	Ni	Dha	Pa	Ma	Ga	Re
Main Part (Pakad)	Ni	Re	Ga	Ma	Ga	Re	Ni

(* 'Prahar' includes three hours . 1st prahar of night includes first three hours after sunset.)

Class 1: Prarambhik Exam: Information about seven Raagas (Plus Raag Kalyaan)

राग : दुर्गा थाटः विलावल

गंधार निषाद वर्ज्य, सारे स्वर शुद्ध, जातीः ओडव ओडव
वादीः धैवत, संवादीः ऋषभ, समय : रात्रौ दूसरा प्रहर

आरोह	सा रे म प ^१ ध सा
अवरोह	सा ध ^२ म ^३ रे ^४ ध सा
मुख्य अंग (पकड)	म प ध ^३ रे ^४ ध सा

राग : काफी थाटः काफी

गंधार निषाद कोमल, बाकी स्वर शुद्ध, जाती : संपूर्ण संपूर्ण
वादीः पंचम, संवादीः षड्ज, समय : मध्यरात्री

आरोह	सा रे ग् म प ध नी सा
अवरोह	सा नी ध प म ग् रे सा
मुख्य अंग (पकड)	प म ग् रे , रे ग् म प , म ग् रे सा

राग : खमाज थाटः खमाज

दो निषाद लगते हैं, आरोहमे ऋषभ वर्ज्य, बाकी स्वर शुद्ध
जातीः षाडव संपूर्ण, वादीः गंधार, संवादीः निषाद
समय : संध्या या रात्री

आरोह	सा ग म प ध नी सा
अवरोह	सा नी ध प म ग रे सा
मुख्य अंग (पकड)	ग म प ध नी ध प ध ग म ग

राग : भीमपलासी थाटः काफी

गंधार और निषाद कोमल, बाकी स्वर शुद्ध, आरोहमे रिषभ धैवत वर्ज्य
जातीः ओडव संपूर्ण, वादीः मध्यम, संवादीः षड्ज, समय : सायंकाल

आरोह	नी सा ^३ ग् म प ^४ नी सा
अवरोह	सा नी ध प म प ^३ ग् म ग् ^४ रे सा
मुख्य अंग (पकड)	सा म , ^३ ग् प , ^३ ग् म ^३ ग् ^४ रे सा

राग बागेश्री थाटः काफी

गंधार और निषाद कोमल (ग् , नी), आरोहमे पंचम वर्ज्य,
जाती : षाडव संपूर्ण, वादीः मध्यम म संवादीः षड्ज सा , समय : रात्रौ

आरोह	नी सा ग् म ध नी सा
अवरोह	सा नी ध म , प ध , म ग् रे म , ग् रे सा
मुख्य अंग (पकड)	ध नी सा म , ग् रे म ग् रे सा

राग : भूपाली थाटः कल्याण

मध्यम और निषाद वर्ज्य, बाकी स्वर शुद्ध, जातीः ओडव ओडव,
वादीः गंधार संवादीः धैवत, समय : रात्री का पहला प्रहर

आरोह	सा ^३ रे ग प ^४ ध सा
अवरोह	सा ^४ ध प ^३ ग रे , ^३ ध ^४ ध सा
मुख्य अंग (पकड)	ग रे प ग , ग रे ^३ ध सा

राग : देस थाटः खमाज

आरोहमे गंधार धैवत वर्ज्य, इस रागमे दो निषाद लगते हैं,
जातीः ओडव संपूर्ण, वादीः पंचम संवादीः ऋषभ,
समयः रात्रौ दूसरा प्रहर

आरोह	सा रे म प नी सा
अवरोह	सा नी ध प ध म ग रे , ^३ नी सा
मुख्य अंग (पकड)	नी ध प ध म ग रे , ^३ नी सा

राग : कल्याण (यमन) थाटः कल्याण

मध्यम तीव्र बाकी स्वर शुद्ध, वादीः गंधार संवादीः निषाद,
जातीः संपूर्ण, समय : रात्रीका पहला प्रहर

आरोह	नी रे ग म् ध नी सा
अवरोह	सा नी ध प म् ग रे सा
मुख्य अंग (पकड)	नी रे ग म् ग रे , नी रे सा

ताल जानकारी Information about Taal (Beats)

१. तीनताल त्रिताल

मात्रा ८, ताली १ ३ ७ पर, काल ५ वी मात्रा, सम १ ली मात्रा,
खंड ४ हरएक २ मात्राका

1. Teentaal (Tritaal)

Beats 8, Clap on 1,3,7; Kaal 5th Beat, Sam 1st Beat,
4 Sections, 2 beats each

धा	धिं	धिं	धा	धा	धिं	धिं	धा	धा	तिं	तिं	ता	ता	धिं	धिं	धा
Dhaa	Dhin	Dhin	Dhaa	Dhaa	Dhin	Dhin	Dhaa	Dhaa	Tin	Tin	Taa	Taa	Dhin	Dhin	Dhaa
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
1				3				+				7			
Clap		Index finger		Clap		Pinky		Ring Finger		Middle Finger		Clap		Index Finger	

२. दादरा

मात्रा ६, काल ४थी मात्रा, सम १ ली मात्रा,
खंड २ हरएक ३ मात्राका

2. Daadaraa

Beats 6, Kaal 4th Beat, Sam 1st Beat,
2 Sections, 3 beats each

धा	धी	ना	धा	ती	ना
Dhaa	Dhee	Naa	Dhaa	Tee	Naa
—	—	—	—	—	—
1			+		
Clap	Pinky	Ring Finger	Palm up	Pinky	Ring Finger

३. कहरवा केरवा

मात्रा ४, ताली १ २ ४ पर, काल ३ री मात्रा, सम १ ली मात्रा,
खंड ४ हरएक १ मात्राका

3. Kaharawaa (Kerwaa)

Beats 4, Clap on 1,2,4; Kaal 3rd Beat, Sam 1st Beat,
4 Sections, 1 beat each

धा	गि	न	ति	न	क	धीं
Dhaa	Gi	Na	Ti	Na	Ka	Dhee
०	०	०	०	०	०	—
1		2		+		4
Clap		Clap		Palm up		Clap

Definitions:

- Sangeet (Music):** includes the arts of *singing, playing (an instrument) and dance*.
(The ancient Sanskrit text “Sangeet Ratnakar” defines sangeet (**music**) as encompassing the arts of *singing, playing (an instrument) and dance*. In olden times, singing, playing an instrument and dance were given importance in music in that order.)
- Aaroha-Avaroha:** Aaroha (Ascending scale of Raga) is singing notes upwards from a particular note. Avaroha (descending scale) is singing downwards from a higher note.
(Singing or playing an instrument upwards from a particular note is called aaroha (**ascending scale of a raga**), and singing or playing downwards from the higher note to the lower note is called avaroha (**descending scale**.)
Example: Aaroha—Sa Re Ga Ma Pa Dha Ni ¹Sa, Avaroha—¹Sa Ni Dha Pa Ma Ga Re Sa
- Vaadi:** The main note of the raga is called the vaadi.
(This note comes forth prominently when the raga is sung or played. The Sanskrit definition is “vadati iti vaadi” meaning “one that speaks is vaadi”. The vaadi is the note one can dwell on in the raaga. For example, the vaadi (principal note) for Bhoopaalee is Ga.)
- Saunvaadi:** This is the second most important note in the raga (after vaadi)
(Saunvaadi is more prominent than other notes used in the raaga). For eg, in Yaman the saunvaadi is Ni.
- Taal:** Taal is a measurement used in music. It is a beat sequence.
(The rhythmic time measure used (with action) in singing, playing (an instrument) and dance is called taal.)
- Sam:** The first beat of a taal is called the sam.
(Taal Rupak is the only taal that has a khaali in its first beat.)
- Khaali (kaal):** Usually, the first beat after half the number of total beats in a taal (or first beat after half-cycle) is called khaali.
- Maatra: (Beat)** The basic unit in which taal is measured is called maatra.
(Just as music is measured using taals, taals are measured using maatras (beats).)
- Taali (Thokaa):** When we keep the taal, the beat on which we clap is called taali.
(A taal has two types of khand—(1) “bhari ke khand” (2) “khaali ke khand” (**khand with khaali**). Of these, to show the bhari ke khand, the clap we give on the first beat of that khand is called taali. For example, teentaal has taalis on beats 1,5,13; therefore, when we keep teentaal, we clap on beats 1,5 and 13.)
- Swara:** Certain sounds used in music (naads) are called swaras (**notes**).
(These (swaras or notes) are sounds of specific frequencies. In Indian classical music, there are 7 basic notes—Sa (Shadaja), Re (Rishabh), Ga (Gandhar), Ma (Madhyam), Pa (Pancham), Dha (Dhaivat) and Ni (Nishaad). These 7 swaras are called “shuddha swaras” (**ie, pure swaras**). When Re, Ga, Dha and Ni are used below the pure note (**ie at lower frequency**), they are called “komal” swaras (**ie, flat notes**). However, Ma is used at a higher frequency,) and then it is called “teevra madhyam” (**Ma sharp**). Thus, 7 pure notes, 4 flat notes (Re, Ga, Dha and Ni komal) and one sharp note (Ma teevra) make up 12 swaras **or notes** in music.

राग : दुर्गा थाटः बिलावल गंधार निषाद वर्ज्य सारे स्वर शुद्ध

जातीः ओडव ओडव वादीः धैवत संवादीः ऋषभ समय : रात्रौ दूसरा प्रहर

Raag : Durga Thaats: Bilaaval Ga and Ni are omitted All other notes are pure

Type: Odav Odav Vaadi: Dhaivat (Dha) Saunvaadi: Rishabh (Re) Time: Second hour of night

आरोह	सा	रे	म	प	ध	सा
अवरोह	सा	ध	म	रे	ध	सा
मुख्य अंग	म	प	ध	रे	ध	सा

Aaroha	Sa	Re	Ma	Pa	Dha	Sa
Avaroha	Sa	Dha	Ma	Re	Dha	Sa
Main part	Ma	Pa	Dha	Re	Dha	Sa

बंदिश ताल तीनताल

Bandish Taal: Teentaal

मनमोहन मुरलीवाला, मुरलीवाला सखी है काला निसदिन जाको ध्यान धरत है, मुनि निगमागम गुन गावत है, जित जैये उत हम देखत है, शीश मुगुट गले वनमाला	Mana mohana muraleevaalaa Muraleevaalaa hai sakhi kaalaa Nisa dina jaako dhyaana dharata hai, Muni nigamaagama guna gaavata hai, Jita jaiye uta hama dekhata hai, Sheesha muguta gale vanamaalaa
---	---

Translation:

Enchanting flute player, friend, he has dark complexion ||
We pray to him day and night, sages and vedas sing his praises,
Wherever we go we see him with crown on head and garland of wild flowers on neck |||

बंदिश ताल तीनताल

Bandish Taal: Teentaal अस्ताई Astai

प	प	म	प	ध	सा	ध	प	म	म	रे	सा	ध	सा	५
Pa	Pa	Ma	Pa	Dha	Sa	Dha	Pa	Ma	Ma	Re	Sa	Dha	Sa	5
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	—	—	—
म	न	मो		ह	न	मु	र	ली				वा	ला	
Ma	na	mo		ha	na	mu	ra	lee				vaa	laa	
		+				7								

सा	सा	रे	म	प	ध	सा	ध	सा	रे	सा	ध	सा	ध	प	म	प
Sa	Sa	Re	Ma	Pa	Dha	Sa	Dha	Sa	Re	Sa	Dha	Sa	Dha	Pa	Ma	Pa
०	०	—	—	—	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
मु	र	ली	वा	ला	अ	खि	है			का				ला		
mu	ra	lee	vaa	laa	sa	khi	hai			kaa				laa		
		+				7	1							3		

Antaraa - अंतरा

म	म	म	म	प	ध	सा	ध	सा	सा	सा	ध	सा	सा	ध	ध	ध	ध	सा	रे	रे	सा	रे	सा	ध	ध	म
Ma	Ma	Ma	Ma	Pa	Dha	Sa	Pa	Dha	Sa	Sa	Dha	Sa	Sa	Dha	Dha	Dha	Dha	Sa	Re	Re	Sa	Re	Sa	Dha	Dha	Ma
०	०	०	०	—	०	०	०	०	—	०	०	०	—	०	०	०	०	—	०	०	०	—	०	०	०	—
नि	अ	दि	न	जा	को			ध्या	न	ध	र	त	है	मु	नी	नि	ग	मा	ग	म	गु	न	गा	वा	त	है
Ni	sa	di	na	jaa	ko			Dhya	na	dha	ra	ta	hai	Mu	ni	ni	ga	maa	ga	ma	gu	na	gaa	va	ta	hai
				7				1			3			+				7			1			3		

प	प	प	प	म	प	ध	म	म	रे	सा	ध	सा	
Pa	Pa	Pa	Pa	Ma	Pa	Dha	Ma	Ma	Re	Sa	Dha	Sa	
०	०	—	०	०	०	०	०	०	—	०	०	—	
जि	त	जै	ये	उ	त	ह	म	दे	ख	त	है		
Ji	ta	jai	ye	u	ta	ha	ma	de	kha	ta	hai		
			7			1			3				

रे	म	म	प	प	ध	सा	ध	सा	ध	सा	ध	प	म	प		
Re	Ma	Ma	Pa	Pa	Dha	Sa	Dha	Sa	Dha	Sa	Re	Sa	Dha	Pa	Ma	Pa
—	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
शी	श	मु	गु	ट	ग	ले	वा	न	मा			ला				
shee	sha	mu	gu	ta	ga	le	va	na	maa			laa				
			7			1						3				

राग : काफी थाट : काफी, गंधार निषाद कोमल, बाकी स्वर शुद्ध

जातीः संपूर्ण संपूर्ण, वादीः पंचम संवादीः षड्ज, समय : मध्यरात्री

Raag : Kaafee Thaat : Kaafee, Ga and Ni are Komal (soft), All other notes are Shuddha (pure)

Type: Sampurna Sampurna, Vaadi: Pancham (Pa) Saunvaadi: Shadja (Sa), Time: Midnight

आरोह	सा	रे	ग्	म	प	ध	नी	सा
अवरोह	सा	नी	ध	प	म	ग्	रे	सा
मुख्य अंग	प म	ग् रे ,	रे ग् म प ,	म ग् रे	सा			

Aaroha	Sa	Re	Ga	Ma	Pa	Dha	Ni	Sa
Avaroha	Sa	Ni	Dha	Pa	Ma	Ga	Re	Sa
Main part	Pa Ma	Ga Re ,	Re Ga	Ma Pa ,	Ma Ga	Re	Sa	

बंदिश ताल तीनताल

Bandish Taal: Teentaal

आज खेलो श्याम संग होरी, पिचकारी रंगभरी केसरकी |
कुंवर कन्हैया संग सखी राधा रंगभरी जोरी सोहत री ||

Aaja khelo shyaama sanga horee, Pichakaaree rangabharee kesarakee |
Kunvara kanhaiyaa sanga sakhee Raadhaa, Rangabharee joree sohata ree ||

Translation:

Play 'Horee' with Shyaam (Krishna) today, Color plunger is filled with Saffron |
Adolescent Kanhaiyaa with dear friend Raadhaa, Colorful duo is spectacular ||

बंदिश ताल तीनताल

Bandish Taal: Teentaal अस्ताई Astaai

रे म प ध नी ध प ग् ५	रे म म	प प ५ ध ध ध नी प ध म म	प ध नी सा नी ध प रे म
Re Ma Pa Dha Ni Dha Pa Ga 5	Re Ma Ma	Pa Pa 5 Dha Dha Dha Ni Pa Dha Ma Ma	Pa Dha Ni Sa Ni Dha Pa Re m
o o o o o o o o	o o o	- - - o o - - o o o o	o o o o o o - o o
आ ज खे	लो श्या	म अं ग	हो री पि च का री रं ग भ री के
Aa ja khe	lo shyaa	ma san ga	ho ree pi chakaaree ran ga bharee ke
+	7	1 3	7 1 3

Antaraa - अंतरा

ध म प ध सा सा रे	ग् रे सा नी ध सा सा सा सा रे नी ध म	प ध नी सा नी ध प रे म
Dha Ma Pa Dha Sa Sa Re	Ga Re Sa Ni Dha Sa Sa Sa Sa Re Ni Dha Ma	Pa Dha Ni Sa Ni Dha Pa Re Ma
o o o o - -	o o o o o o - o o o o o o -	o o o o o o - o o
कुं व र क ठ्हा या	अं ग अ खी रा धा रं ग भ री जो री सो	ह त री आ ज
Kun va ra ka nhaiyaa	san ga sa khee Raa dhaaran ga bharee jo ree so	ha ta ree Aa ja
+	7 1	3 + 7 1 3

राग : भीमपलासी थाटः काफी, आरोहमे रिषभ धैवत वर्ज्य, गंधार और निषाद कोमल, बाकी स्वर शुद्ध,

जातीः ओडव संपूर्ण, वादीः मध्यम संवादीः षड्ज, समय : सायंकाल

Raag : Bheempalaasi Thaat : Kaafee, Re and Dha are omitted in Aaroha, Ga and Ni are soft, All other notes are pure
Type: Odav Sampurna, Vaadi: Madhyam (Ma) Saunvaadi: Shadja (Sa), Time: Evening

आरोह नी सा ग म प नी सा

Aaroha Ni Sa Ga Ma Pa Ni Sa

अवरोह सा नी ध प म प ग म ग रे सा

Avaroha Sa Ni Dha Pa Ma Pa Ga Ma Ga Re Sa

मुख्य अंग सा म , ग प , ग म ग रे सा

Main part Sa Ma, Ga Pa, Ga Ma Ga Re Sa

वजाई वीन मधुर सुर कीन | सुनत मोहे सुधबुध नेक रहीन ||
मोहन ऐसी तान सुनाई, मोरा लियो मन छीन |||

Bajaaai been madhura sura keen |
Saunata mohe sudhabudha neka raheen ||
Mohana aisee taana sunaaai | Moraa liyo mana ccheena ||

Translation:

Flute is playing delightful tunes, I forget myself when I listen ||
Mohan (Krishna) performs such compositions, He steals my heart |||

बंदिश ताल तीनताल

Bandish Taal: Teentaal अस्ताई AstaaI

नी ध प ग म | प प ध प ग सा ग म ग रे सा
Ni Dha Pa Ga Ma Pa Pa Dha Pa Ga Sa Ga Ma Ga Re Sa
० ० ० ० ० | — ० ० ० ० ० ० ० ० ० ०
ख जा ई | खी न म धु र सु र की न
Ba jaa i bee na ma dhu ra su ra kee na
7 1 3 +

रे नी सा ग म | प नी सा सा प नी सा रे नी सा नी ध प नी ध प ग म
Re Ni Sa Ga Ma Pa Ni Sa Sa Pa Ni Sa Re Ni Sa Ni Dha Pa Ni Dha Pa Ga Ma
० ० ० ० ० | ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ०
सु न त मो हे | सु ध बु ध ने क र ही न ख जा ई
Su na ta mo he su dha bu dha ne ka ra hee na Ba jaa i
7 1 3 + 7

Antaraa - अंतरा

म म म प सा नी | प नी सा नी सा ग रे सा | नी सा म ग रे सा नी सा नी ध प
Ma Ma Ma Pa Sa Ni Pa Ni Sa Ni Sa Ga Re Sa Ni Sa Ma Ga Re Sa Ni Sa Ni Dha Pa
— ० ० — ० ० | — ० ० ० ० ० ० | ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ० ०
मो ह न ऐ खी | ता न सु ना ई | मो रा लियो म न छी न
Mo ha na ai see taa na su naa i Moraa li yo ma na chhee na
1 3 + 7 1 3 +

राग बागेश्री

थाटः काफ़ी ग्, नी कोमल, आरोहमे पंचम वर्ज्य,

प्रकारः षडव संपूर्ण, वादीः मध्यम म, संवादीः षडज सा,
समयः रात्रौ

आरोह नी सा ग् म ध नी सा

अवरोह सा नी ध म, प ध, म ग् रे म, ग् रे सा

मुख्य अंग ध नी सा म, ग् रे म ग् रे सा

Raag Baageshree

Thaat: Kaafee Ga, Ni soft, Pancham (Pa) omitted in Aaroha,

Type : Shaadav Sampurna, Vaadee: Madhyam (Ma), Saunvaadee: Shadja (Sa)
Time: Night

Aaroha Ni Sa Ga Ma Dha Ni Sa

Avaroha Sa Ni Dha Ma, Pa Dha, Ma Ga Re Ma, Ga Re Sa

Main part Dha Ni Sa Ma, Ga Re Ma Ga Re Sa

पायल आजे मोरी झांझर प्यारे |
कैसे आऊँ तोरे मिलना रे ||
जाग रही मोरी सास ननद बी |
जिया डर पावत बैन अंधेरी ||

Paayala baaje mori jhanjhara pyaare |
Kaise aaoon tore milanaa re ||
Jaaga rahee mori saasa nanada ri |
Jiyaa dara paavata raina andheree||

Translation:

My anklets are ringing darling, how can I come to see you?

My mother in law and sister in law are awake. The night is dark and I am scared.

बंदिश ताल तीनताल

Bandish Taal: Teentaal अस्ताई Astaai

म ग् रे सा 5 रे ध नी सा म म म प ध प ग् रे
Ma Ga Re Sa 5 Re Dha Ni Sa Ma Ma Ma Pa Dha Pa Ga Re
o o o o o o o — o o o o o o
पा य ल आ जे मो री झां झ र प्या रे
Paa ya la baa je mo ri jhanjha ra pyaa re
+ 7 1 3

म ध ध प ध नी ध म म प ध प ग् रे ग् म
Ma Dha Dha Pa Dha Ni Dha Ma Ma Pa Dha Pa Ga Re Ga Ma
— o o o o o o o o o o o o o o
कै से आऊँ तो रे मिल ना रे
Kai se aa oon to re mi la naa re
+ 7 1 3

अंतरा Antaraa

ग् म ध नी सा सा रे सा रे ग् रे सा नी सा नी ध
Ga Ma Dha Ni Sa Sa Re Sa Re Ga Re Sa Ni Sa Ni Dha
o o o o — o o o o o o o o o o
जा ग रा ही मो री सा सा न न द री
Jaa ga ra heemo ri saa sa na na da ree
+ 7 1 3

ध ध प ध नी सा नी ध म प ध म ग् रे ग् म
Dha Dha Pa Dha Ni Sa Ni Dha Ma Pa Dha Ma Ga Re Ga Ma
o o o o o o o o o o o o o o
जि या ड र पा व त रै न अं धे री
Ji yaa da ra paa va ta rai na an dhe ree
+ 7 1 3

राग : भूपाली थाटः कल्याण, मध्यम और निषाद वर्ज्य, बाकी स्वर शुद्ध,
जातीः ओडव ओडव, वादीः गंधार संवादीः धैवत, समय : रात्री का पहला प्रहर
Raag : Bhoopaalee Thaata : Kalyaan, Ma and Ni are omitted, All other notes are pure,
Type: Odav Odav, Vaadi: Gandhar (Ga) Saunvaadi: Dhaivat (Dha), Time: First prahar of night

आरोह सा ग रे ग प ध सा

Aaroha Sa Ga Re Ga Pa Dha Sa

अवरोह सा ध प ग रे , ध ध सा

Avaroha Sa Dha Pa Ga Re , Dha Dha Sa

मुख्य अंग ग रे प ग , ग रे ध सा

Main part Ga Re Pa Ga , Ga Re Dha Sa

Bandish : Teen Taal

गाइये गणपती जग वंदन | शंकर सुवन भवानी नंदन ||
सिद्धि सदन गज वदन विनायक | कृपा सिंधु सुंदर सुख दायक |||

Gaaiye Ganapatee jaga vandana | Shankara suvana Bhavani nandana ||
Siddhi sadana gaja vadana Vinaayaka | Krupaa sindhu sundara sukha daayak ||

Translation:

Sing Ganapatee's praises whom the world worships | (He is) Lord Shankar's son and a darling child of goddess Bhavaani (Parvati) ||
Vinaayak (Ganapatee) is a power house of virtues, has elephant head | Ocean of mercy, beautiful, giver of happiness ||

बंदिश ताल तीनताल

Bandish Taal: Teentaal अस्ताई Astaai

सा ध प ग रे सा रे	ग ग प ग ग ऽ ग ग रे ग प ध सा	ध सा सा ध सा ध प
Sa Dha Pa Ga Re Sa Re	Ga Ga Pa Ga Ga S Ga Ga Re Ga Pa Dha Sa	Dha Sa Sa Dha Sa Dha Pa
— 0 0 0 0 0 0	0 0 — 0 0 — — 0 0 0 0 0 0	0 0 — 0 0 0 0
गा इ ये ग ण प ती	ज ग वं द न शं क र सु व न भ	वा नी नं द न
Gaa i ye Ga na pa tee	Ja ga van da na Shan ka ra su va na Bha	vaa neenan da na
+ 7	1 3 + 7	1 3

Antaraa - अंतरा

ग प ध सा सा सा सा	सा रे ग रे सा रे सा ध सा ऽ ध ऽ ध प	ध सा ध प ग रे सा सा
Ga Pa Dha Sa Sa Sa Sa	Sa Re Ga Re Sa Re Sa Dha Sa S Dha S Dha Pa	Dha Sa Dha Pa Ga Re Sa Sa
— 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 — 0 0 0 0 0 0 0 —	0 0 0 0 0 0 0 0
सिद्धि सदन गज	वदन विनायक कृपा सिंधु सुंदर	सुख दायक
Sid dhi sa da na ga ja	va da na Vi naa ya ka kru paa sin dhu sun	da ra su kha daa ya ka
+ 7	1 3 + 7	1 3

राग : देस

थाट : खमाज

आरोहमे गंधार धैवत वर्ज्य इस रागमे दो निषाद लगते है
आरोह मे शुद्ध निषाद और अवरोह मे कोमल निषाद गाने की प्रथा है
जातीः ओडव संपूर्ण वादीः पंचम संवादीः ऋषभ
समय : रात्री दूसरा प्रहर

Raag : Des

Thaat: Khamaaj

Omit Ga, Dha while ascending,
This raag uses both Nishads
Shuddha Nishad is used while ascending and komal
nishad is used while descending
Type: Odav Sampurna Vaadi: Pa Samvaadi: Re
Time : Second Prahar of the night

आरोह सा रे म प नी सा

Aaroha Sa Re Ma Pa Ni Sa

अवरोह सा नी ध प ध म ग रे , नी सा

Avaroha Sa Ni Dha Pa Dha Ma Ga Re , Ni Sa

मुख्य अंग नी ध प ध म ग रे , नी सा

Main Part Ni Dha Pa Dha Ma Ga Re , Ni Sa

चल कोकिला मधुमास आया,
अम्बवा की दारी पर बौर छाया
कल कूक से वसुधा गुंजा दे
स्ववामाधुरी जग को पिला दे

Chala kokilaa madhumaasa aayaa,
Ambavaa ki daari para baura cchaayaa

Kala kooka se vasudhaa gunjaa de
svaramaadhuree jaga ko pilaa de

Translation:

Come Kokilaa (Cackoo bird), sweet (smelling) month is here. There are flowers on the mango tree branch.
Let your songs ring on this earth. Let the whole world enjoy your sweet voice.

अस्ताई Astaai

१ ^म रे म प नी ध	प ५ नी ध प ५ ध ५ म ग रे	प म ग रे ग	२ ^{रे} नी सा रे म प नी सा रे रे सा नी ध ५ म
१ ^{मा} Re Ma Pa Sa Ni Dha	Pa 5 Ni Dha Pa 5 Dha ५ ^{पा} Ma Ga	Re Pa Ma Ga Re Ga	२ ^{रे} Ni Sa Re Ma Pa Ni Sa Re Re Sa Ni Dha ५ ^{पा} Ma
○ ○ ○ ○ ○	— ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	— ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	— ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
च ल को कि	ला म धु मा ऋ आ	या अं ख वा की	डा रि प र छौ र छा या
Cha la ko ki	laa madhu maa sa aa	yaa Am ba vaa kee	daa ree pa ra bou ra cchaa yaa
7	1 3 +	7	1 3 +

अंतरा Antaraa

१ ^म म प नी सा नी सा	१ ^{नी} नी सा २ ^{रे} रे म ग ३ ^{रे} ग ४ ^{सा} सा नी सा प नी सा रे रे सा	नी ध प सा नी ध प ध ५ म ग रे
१ ^{मा} Ma Pa Ni Sa Ni Sa	१ ^{नी} Ni Sa २ ^{रे} Re Ma Ga ३ ^{रे} Re Ga ४ ^{सा} Sa Ni Sa Pa Ni Sa Re Re Sa	Ni Dha Pa Sa Ni Dha Pa Dha ५ ^{पा} Ma Ga Re
○ ○ ○ ○ ○	— ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
क ल कू क	से व सु धा गुं जा दे ऋ र मा धु	री ज ग को पि ला दे
Ka la koo ka	se va su dhaa gun jaa de sva ra maa dhu	ree ja ga ko pi laa de
7	1 3 +	1 3 +